

ГРОМАДСЬКА ОРГАНІЗАЦІЯ
«НАУКА ТА ОСВІТА БЕЗ КОРДОНІВ»

*XXX Міжнародна науково-практична
інтернет-конференція*

«ТРАВНЕВІ НАУКОВІ ЧИТАННЯ»

Тези доповідей

Частина 3

12 травня 2020 р.

Луцьк

2020

УДК 0.82

ББК 94.3

Травневі наукові читання: XXX Міжнародна науково-практична інтернет-конференція: тези доповідей, Луцьк, 12 травня 2020 р. – Ч. 3. – Дніпро: ГО «НОК», 2020 – 44 с.

У збірнику містяться матеріали, подані на XXX міжнародну науково-практичну інтернет-конференцію «Травневі наукові читання». Для науковців, аспірантів, здобувачів, викладачів та студентів вітчизняних та зарубіжних вищих навчальних закладів та науково-дослідних установ.

Оргкомітет інтернет-конференції не несе відповідальності за матеріали опубліковані в збірнику. У збірнику максимально точно збережена орфографія і пунктуація, які були запропоновані учасниками. Всі матеріали надані в авторській редакції та виражають персональну позицію учасника конференції. Повну відповідальність за достовірну інформацію несуть учасники, їх наукові керівники та рецензенти.

Бібліографічний опис матеріалів міжнародної науково-практичної інтернет-конференції зареєстровано в міжнародній наукометричній базі «*Google Scholar*».

Всі права захищені. При будь-якому використанні матеріалів конференції посилання на джерела є обов'язковим.

ЗМІСТ

ЕКОНОМІЧНІ НАУКИ

Глигало Н. А. Пашенко Д. В. Особливості спрощеної системи оподаткування в умовах пандемії Covid-19.....	4
Кузнєцова О. О. Міжмуніципальне співробітництво – гарантія спроможності громад.....	7
Кухта К. О. Перспективи зародження податку на виведений капітал..	9
Ліньова К. В. Забезпечення 9 цілі сталого розвитку.....	13
Мостовенко А. П. Облік і аудит діяльності комерційних банків: сучасні проблемні питання.....	19
Татарин Н. Б, Капітанчук М. В Необанкінг: європейський досвід і перспектива для України.....	22
Федорченко О. Є., Козинець А. О. Особливості оподаткування фінансових інвестицій.....	26
Химич І. Г. Блискуча розкіш: світові біржі діамантів.....	31

ПСИХОЛОГІЧНІ НАУКИ

Cherkov P. Y. “Wheel of Life Balance” Management Aproach.....	38
Щербак А. О., Митцева О. С. Взаємозв’язок мотивації людини та її продуктивності в навчальній та професійній діяльності.....	39

ЕКОНОМІЧНІ НАУКИ

ОСОБЛИВОСТІ СПРОЩЕНОЇ СИСТЕМИ ОПОДАТКУВАННЯ В УМОВАХ ПАНДЕМІЇ COVID-19

Глигало Н. А.,

*викладач кафедри обліку та фінансів
Черкаський державний бізнес-коледж
м. Черкаси, Україна*

Пащенко Д. В.,

*студент кафедри обліку та фінансів
Черкаський державний бізнес-коледж
м. Черкаси, Україна*

Спрощена система оподаткування, обліку та звітності – особливий механізм справляння податків і зборів, що встановлює заміну сплати окремих податків і зборів, встановлених пунктом 297.1 статті 297 Податкового кодексу України (далі – ПКУ), на сплату єдиного податку в порядку та на умовах, визначених Главою 1, з одночасним веденням спрощеного обліку та звітності [1].

За інформацією Державної податкової служби України на початок 2020 року кількість зареєстрованих фізичних осіб – підприємців (далі – ФОП) в Україні становила 1885,9 тис. осіб, що на 19,8 тис. більше, ніж на початок 2019 року. Зокрема, суттєво зросла кількість ФОП на спрощеній системі оподаткування – на 93,8 тис. осіб порівняно з минулим роком. Так, якщо на 1 січня 2019 року на спрощеній системі оподаткування перебувало 1,39 млн. осіб, то на 1 січня цього року відбулося зростання до

1,5 млн. підприємств. При цьому третю групу обрали 596 тис. осіб, що на 79 тис. більше, ніж на 1 січня попереднього року [2].

Відповідно спостерігається позитивна динаміка росту бюджетних надходжень від єдиного податку. Так, у 2019 році платниками було сплачено 24,95 млрд. грн. єдиного податку, що на 25,5 % більше, ніж у 2018 році.

Слід зазначити, що фізичними особами-підприємцями перераховано до місцевих бюджетів 73,8 % від його загального обсягу, юридичними особами – 14,9 %, сільськогосподарськими товаровиробниками – 11,3 %.

На жаль, за кілька місяців нова хвороба, яка розповсюдилася на весь світ, завдала удару по економіці. На тлі коронавірусної інфекції більшість країн запроваджують заходи з підтримки громадян і бізнесу на час пандемії, Україна – не виняток. Адже, з моменту запровадження карантину на всій території України найуразливішим у цій ситуації стали малий і середній бізнес, який практично був позбавлений можливості працювати й отримувати прибуток.

Законом України «Про внесення змін до деяких законодавчих актів України, спрямованих на забезпечення додаткових соціальних та економічних гарантій у зв'язку з поширенням коронавірусної хвороби (COVID-19)» від 30.03.2020 № 540-IX з 2 квітня 2020 змінено річні обсяги доходу для платників єдиного податку [3].

Проте старі розміри доходу діяли з 1 січня по 1 квітня 2020 року, тобто 92 календарні дні з 366 днів у році, а нові – з 2 квітня по 31 грудня 2020 року, тобто 274 календарних днів з 366 днів у році. Ця обставина вимагає коригування величини загального річного доходу для суб'єктів спрощеної системи оподаткування (таблиця 1).

Обсяги доходів для платників єдиного податку на 2020 рік

Група платників в єдиного податку	Сума доходу відповідно до положень ПКУ до 02.04.2020, грн.	Сума доходу відповідно до положень ПКУ з 02.04.2020, грн.	Скоригована сума доходу на 2020 рік, грн.
1 група	300 000,00	1 000 000,00	824 043,72 = = 300000×92/366+ +1000000×274/366
2 група	1 500 000,00	5 000 000,00	4 120 218,58 = = 1500000×92/366+ +5000000×274/366
3 група	5 000 000,00	7 000 000,00	6 497 267,76 = = 5000000×92/366+ +7000000×274/366

Для сільськогосподарських товаровиробників – платників єдиного податку 4 групи ставки податку у 2020 році не змінилися. Вони встановлені п. 293.9 ПКУ окремо для кожного виду сільськогосподарських угідь / земель водного фонду.

Література:

1. Податковий кодекс України: Закон України від 02.12.2010 № 2755-VI. База даних «Законодавство України» / ВР України.
URL:<https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2755-17/sp:wide-#n7038> (дата звернення: 11.05.2020).

2. Державна податкова служба України: Офіційний портал.
URL:<https://www.tax.gov.ua/> (дата звернення: 11.05.2020).

3. Про внесення змін до деяких законодавчих актів України, спрямованих на забезпечення додаткових соціальних та економічних гарантій у зв'язку з поширенням коронавірусної хвороби (COVID-19): Закон України від 30.03.2020 № 540-IX. База даних «Законодавство України» / ВР України.
URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/540-20> (дата звернення: 25.02.2020).

МІЖМУНІЦИПАЛЬНЕ СПІВРОБІТНИЦТВО- ГАРАНТІЯ СПРОМОЖНОСТІ ГРОМАД

Кузнєцова О. О.,

магістрант кафедри «Публічного адміністрування»

ПрАТ «ВНЗ» «Міжрегіональна академія управління персоналом»

м. Київ, Україна

Міжмуніципальне співробітництво є досить новою та важливою формою розвитку громад. Така форма співробітництва набуває все більшого поширення в Україні та є актуальною, особливо після прийняття закону України «Про співробітництво територіальних громад» 17 червня 2014 року.

Згідно ст. 4 Закону України «Про співробітництво територіальних громад» виділено такі форми співробітництва:

1) делегування одному із суб'єктів співробітництва іншими суб'єктами співробітництва виконання одного чи кількох завдань з передачею йому відповідних ресурсів;

- 2) реалізації спільних проєктів, що передбачає координацію діяльності суб'єктів співробітництва та акумулювання ними на визначений період ресурсів з метою спільного здійснення відповідних заходів;
- 3) спільного фінансування (утримання) суб'єктами співробітництва підприємств, установ та організацій комунальної форми власності – інфраструктурних об'єктів;
- 4) утворення суб'єктами співробітництва спільних комунальних підприємств, установ та організацій – спільних інфраструктурних об'єктів;
- 5) утворення суб'єктами співробітництва спільного органу управління для спільного виконання визначених законом повноважень [1].

Кожна форма співробітництва, відповідає окремо визначеній потребі громади та надає можливість спільним об'єднанням матеріальних ресурсів, досягти розвитку громади, підвищити якість життя громадян.

Тому, сутність співробітництва полягає у тому, що дві або більше територіальні громади погоджуються спільно працювати та надавати певні ресурси для отримання обопільної користі, яка була б недосяжною у разі їх самостійної чи окремої діяльності [2, с. 8].

Міжмуніципальне співробітництво, також надає можливість не об'єднаним громадам, раціонально використовуючи свій бюджет, вже сьогодні вирішувати питання місцевого значення.

Окремо зазначимо, що таке співробітництво залучає не тільки власні внутрішні ресурси громад, а й зовнішні, шляхом отримання коштів як з Державного фонду регіонального розвитку, так і коштів іноземних інвесторів.

Згідно реєстру укладених договорів, опублікованих на сайті Мінрегіону станом на 17.04.2020 року вже укладено 603 договори про співробітництво [3], що говорить про актуальність та відповідність сьогоднішнім потребам громад.

Підводячи підсумок, варто зазначити, що міжмуніципальне співробітництво є ключем для покращення якості життя громадян та забезпечення спроможності територіальної громади, що водночас є своєрідним «містком» для проведення реформи децентралізації.

Література:

1. Закон України «Про співробітництво територіальних громад» <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1508-18>.
2. «Співробітництво територіальних громад» (бібліотечка місцевого самоврядування) / Олександр Врублевський. – К. : ІКЦ «Легальний статус», 2014. – 56 с.
3. Реєстр договорів про співробітництво територіальних громад /режим доступу/<https://www.minregion.gov.ua/napryamki-diyalnosti/regional-dev/rozvytok-mistsevoho-samovryaduvannya/rejestr/>

ПЕРСПЕКТИВИ ЗАРОДЖЕННЯ ПОДАТКУ НА ВИВЕДЕНИЙ КАПІТАЛ

Кухта К. О.,

*викладач обліково-фінансових дисциплін,
спеціаліст вищої кваліфікаційної категорії,
кандидат економічних наук, методист
Лубенський фінансово-економічний коледж
Полтавської державної аграрної академії
м. Лубни, Україна*

Незважаючи на історичний резонанс, модель оподаткування податком на виведений капітал працює лише в декількох європейських

країнах – в Естонії з 2000 року, у Грузії з 2017 року та в Латвії з 2018 року. В усіх інших європейських державах у тому чи іншому вигляді функціонує корпоративний податок – аналог нашого податку на прибуток. При цьому правила оподаткування є досить різноманітними (від найпростіших до досить вимогливих) і діють різні податкові ставки. Наприклад, лідирує за рівнем корпоративного податку на прибуток Франція зі ставкою у 38 %. У п'ятірці лідерів рейтингу також Португалія й Італія, де податок на прибуток компаній становить 31,5 % і 31,4 % відповідно, у Німеччині корпоративний дохід становить 30,2 % а в Польщі наближається до українського рівня і становить 18 %. Майже така сама ставка, як і в Україні, у Швейцарії – 17,95 %. У Польщі – 19 % і в Румунії – 16 %.

Питання прибуткового оподаткування юридичних осіб, пошуку оптимальних ставок, пільг, алгоритмів, в Україні не втрачали актуальності протягом усього часу незалежності. Загальноєвропейською тенденцією є зниження рівня податкового навантаження у частині податку на прибуток підприємств. Одним із напрямків реформування системи оподаткування підприємств в Україні, пріоритетним з позиції законодавців та уряду, є запровадження податку на виведений капітал.

Основна ідея законопроекту полягає в тому, що оподаткуванню підлягає не вся сума прибутку, а лише його розподіл у вигляді дивідендів та прирівняних до них платежів, при цьому такі операції між платниками податку на виведений капітал (ПВК) також не оподатковуватимуться [1].

ПВК має певний потенціал у контексті посилення фінансових можливостей до здійснення інноваційної та інвестиційної діяльності. Аналізуючи структуру джерел фінансування капітальних інвестицій та інновацій в Україні, можна звернути увагу на тенденцію, що не змінюється роками: левова здійснюється за рахунок власних коштів підприємств. За результатами 2016 року капітальні інвестиції

профінансовані за рахунок вказаного джерела на 69,3 %, а інноваційна 94,4 % [2]. Необхідно відзначити, що позитивний вплив від запровадження ПВК на інвестиційну діяльність може бути повністю нівельовано відсутністю дієвих заходів держави у сфері функціонування ринку цінних паперів, посилення ролі фінансових посередників, у першу чергу, небанківських, як інституційних інвесторів.

Зароблений прибуток оподатковується податком тільки, тоді, коли виплачується власникам у вигляді дивідендів і прирівняних до них платежів.

Мета будь-якого бізнесу – це заробляти гроші. При цьому витрачання цих грошей може бути різним. З одного боку, вони можуть далі «крутитися» в бізнесі, розвиваючись його, створюючи додану вартість, генеруючи нові прибутки, утримуючи робочі місця й поповнюючи бюджет від ПДВ, ЄСВ. З іншого боку, вони можуть «проїдатися», спрямовуючись на виплату власникам, акціонерам та іншим зацікавленим особам у різних формах (безповоротної допомоги, благодійних виплат тощо). І саме податок на виведений капітал передбачає оподаткування виключно тих доходів, які спрямовуються на «проїдання».

Таким чином, прослідковується чітка стимулююча функція податку на виведений капітал – реінвестування в розвиток бізнесу, що саму собою має дати чіткий поштовх до його розвитку, який своєю чергою має безпосередньо вплинути на економічний розвиток країни в цілому.

До операцій з виведення капіталу належать:

1. Виплата дивідендів на користь неплатника податку на виведений капітал – ставка ПнВК 15 %;
2. Виплати у грошовій і натуральній формі на користь власника корпоративних прав, платника ПнВК – ставка ПнВК 0 %.

Крім того, до операцій з виведення капіталу прирівнюються виплати (ставка ПнВК – 20 %):

1. Проценти, комісійні платежі за позиками пов'язаним нерезидентам, страхові платежі нерезидентам; роялті нерезидентам;
2. Фінансова допомога й безоплатне надання товарів, робіт, послуг неплатнику ПнВК;
3. Інвестиції в об'єкти за межами України як у грошовій, так і не грошовій формі, інвестування в неплатників ПнВК;
4. Придбання товарів, робіт, послуг, що поставлені пов'язаними неплатниками ПнВК; витрати на користь фізичних осіб;
5. Контрольовані операції у межах ТЦУ, умови яких не відповідають принципу «витягнутої руки».

Ставки податку передбачені дві:

15 % – за операціями з виведення капіталу безпосередньо власником (дивіденди й інші прямі виплати у грошовій і натуральній формі, навіть якщо вони не оформлені як дивіденди);

20 % – за операціями, які прирівнюються до виведення капіталу, і для донарахувань.

Як відомо, ПнВК є за своїм змістом аналогом естонського податку на розподілений прибуток. За Міжнародним індексом конкурентоспроможності оподаткування, який складає TAXFoundation, у 2017 році, як і в попередні чотири роки, Естонія займає перше місце з-поміж країн-членів ОЕСР, а в рейтингу DoingBusiness-2018 країна посіла 14 місце за критерієм оподаткування. Запровадження ПнВК у 2019 році цілком відповідає індикаторам успішності реалізації Стратегії сталого розвитку «Україна-2020» – місце серед перших 30 країн, за рейтингом Doing Business [3].

У той же час, запровадження ПнВК несе ряд загроз. В першу чергу, суттєве зменшення обсягу надходжень податку порівняно з нинішніми

надходженнями податку на прибуток підприємств. Фіскальне значення податку на прибуток на сьогодні є меншим, порівняно з іншими бюджетоутворюючими податками, внаслідок високого рівня збитковості підприємств. Відповідно, запровадження ПБК має супроводжуватись ретельним бюджетним плануванням і прогнозуванням, обґрунтованими джерелами компенсації недоотриманих внаслідок скасування податку на прибуток коштів, яке, за різними оцінками, становитиме від 23 до 47 млрд. грн. Про скорочення надходжень у перші роки свідчить досвід Естонії та Грузії, у якій аналогічний податок було запроваджено у 2017 році.

Література:

1. Проект Закону України Про внесення змін до Податкового кодексу України щодо податку на виведений капітал: URL: http://w1.c1.rada.gov.ua/pls/zweb2/webproc4_1?pf3511=64356
2. Державна служба статистики України URL: <https://www.ukrstat.gov.ua>.
3. Doing Business Economy Rankings URL: <https://www.pravda.com.ua/rus/news/2019/10/24/7229910/>

ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ 9 ЦІЛІ СТАЛОГО РОЗВИТКУ

Ліньова К. В.,

магістрант кафедри видавничої справи та редагування

Національний технічний університет України

«Київський політехнічний інститут

імені Ігоря Сікорського»

м. Київ, Україна

Завдяки створенню Організації Об'єднаних Націй (ООН) 24 жовтня 1945 р., світ отримав установу, яка нині регулює нормативно-правові відносини між країнами та створює умови для взаємопроцвітання соціуму. Її учасники – представники 193 країн світу обговорюють та визначають перспективний вектор розвитку світу на найближчий час. Для структуризації цього вектора був необхідний документ, який би погодили усі країни та у співдії проводили б реформи й надавали допомогу одна одній. Саме таким документом формально можна вважати сформовані цілі сталого розвитку, прийняті у Нью-Йорку на 70-й сесії Генеральної Асамблеї Організації Об'єднаних Націй. З 25 до 27 вересня 2015 року глави держав і урядів, високопоставлені представники установ системи ООН та видатні діячі громадянського суспільства об'єдналися для затвердження нових цілей в галузі політики сталого розвитку. Ці цілі становлять універсальний і амбіційний порядок денний, свого роду програму дій для «народів, сформульовану народами і в інтересах народів» [1].

Цілі сталого розвитку (ЦСР) або «Глобальні цілі» є своєрідним спонуканням до спільної дії країн сучасного світу: бідних, багатих і середньо розвинених. Вони спрямовані на створення рівних умов для розвитку країн, людського добробуту і захисту нашої планети. Держави нині визнають, що заходи з ліквідації бідності повинні вживатися паралельно до зусиль з нарощування економічного зростання і вирішення цілого ряду питань в галузі освіти, охорони здоров'я, соціального захисту та працевлаштування, а також задля розвитку внутрішньої інфраструктури, не завдаючи при цьому шкоди довкіллю [2].

Особливої уваги заслуговує Дев'ята ціль сталого розвитку, що стосується створення сталої інфраструктури, сприяння всеосяжній і стійкій індустріалізації та інноваціям. Для досягнення цієї цілі країнам необхідні величезні інвестиції у транспорт, іригаційні системи,

енергопостачання, інформаційні й комунікаційні технології, адже це дасть змогу збільшити рівень продуктивності та доходів населення, а також покращити надання медичних й освітніх послуг.

Дев'ята ціль сталого розвитку є головною для країн, що розвиваються, адже індустріалізація – це важливий інструмент для економічного зростання. Окрім сталої інфраструктури, для цього процесу необхідні також розвинена винахідницька діяльність, інноваційний та технологічний прогрес. Індустріалізація може сприяти покращенню стану довкілля шляхом створення та запровадження екотехнологій.

Розвинена інфраструктура для будь-якої держави забезпечує торгівлю, розширює можливості бізнесу, надає працівникам робочі місця та всебічно підштовхує країну до розвитку. Можна сказати, що інфраструктура нині в світі є основою здорової економіки, і вона бере початок від приватних інвестицій у телекомунікаційні системи, широкопasmові мережі, вантажні залізниці, енергетичні проекти та трубопроводи, до державних витрат на транспорт, воду та будівлі.

Сталий розвиток інфраструктури вимагає від країн, що розвиваються, здійснити значні реформи у своїй практиці державного сектору, особливо – у сфері фінансування, закупівель, планування, впровадження та підтримання інфраструктури.

Хоча деякі питання є загальними пріоритетами у всьому світі, та ж досі не існує єдиної формули для підвищення ефективності механізмів розвитку інфраструктури в певній країні. Кожна країна матиме дещо інші від решти пріоритети та сфери вдосконалення.

Безумовно, ті, хто приймає рішення, усвідомлюють проблеми в своїх системах надання доступу до інфраструктури. Але вони стикаються з багатьма різноманітними ускладненнями, і тому їм важко знати, яким саме напрямком слід надавати пріоритет для реформаторських зусиль, щоб досягти найбільшої економії та ефективності.

Для будь-якої країни розумні інвестиції будуть доступними лише за умови лідерства органів влади, стратегічного планування та чіткого бачення інфраструктури. Великі фонди капіталу для фінансування інфраструктури можуть бути залучені ззовні через доступ до суверенних фондів багатства, глобальних ринків капіталу, а також внутрішніх заощаджень. Варто також зазначити, що внутрішні податкові надходження відіграють нині домінуючу роль у фінансуванні інфраструктурних проєктів і, ймовірно, продовжуватимуть бути основним ресурсом для реалізації державних проєктів.

Лідери усіх рівнів влади, бізнесу, праці та некомерційні організації повинні об'єднуватися, щоб забезпечити розумне витрачання інвестицій, визначивши пріоритетні проєкти з критичною вигодою для економіки, громадської безпеки та якості життя, а також ретельно плануючи витрати на будівництво, функціонування та підтримку інфраструктури протягом усього терміну експлуатації об'єктів. Для цього зацікавленим в індустріалізації країнам потрібно:

- всі проєкти створювати відразу з аналізом витрат життєвого циклу та розробляти план фінансування проєкту, включаючи його обслуговування та експлуатацію, до кінця терміну його служби;
- створювати стимули для державних та місцевих органів влади та приватного сектору інвестувати в обслуговування, а також підвищувати ефективність вже існуючої інфраструктури;
- розробити інструменти, щоб гарантувати пріоритетність проєктів, які найбільше потребують інвестицій та обслуговування, з метою розумного використання обмеженого фінансування;
- упорядковувати проєкти – впровадженням інфраструктурних секторів, гарантуючи захист природного середовища, щоб забезпечити більшу

чіткість дотримання нормативних вимог, швидше реалізувати пріоритетні проекти та забезпечити економію витрат;

— визначати комплекс інфраструктурних проектів, привабливих для інвестицій приватного сектору та державно-приватного партнерства;

— використовувати нові підходи, матеріали та технології, щоб зробити інфраструктуру більш стійкою – для швидшого відновлення після значних погодних та інших небезпечних подій з чіткими економічними, соціальними та екологічними вигодами;

— розробити активні програми стійкості громади до важких погодних та сейсмічних подій, щоб створити комунікаційні системи та плани відновлення для зменшення впливу на місцеву економіку, якість життя та довкілля;

— розглянути нові технології та зміни соціальних та економічних тенденцій – таких, як автономні транспортні засоби, розподілене виробництво та заощадження електроенергії при будівництві нової інфраструктури, щоб забезпечити довгостроковість корисності;

— поліпшити планування землекористування на місцевому рівні, щоб врахувати функцію існуючої та нової інфраструктури, баланс між побудованим і природним середовищами та тенденціями населення у громадах усіх розмірів, зараз та у майбутньому;

— підтримувати дослідження та розробку нових інноваційних матеріалів, технологій та процесів для модернізації та продовження терміну експлуатації інфраструктури, прискорення ремонту чи заміни та сприяння економії витрат;

- авторизувати програми для вдосконалення конкретних категорій недостатньої інфраструктури та підтримувати це зобов'язання, повністю фінансуючи їх у доцільному, пріоритетному порядку;
- розширити коло кваліфікованих спеціалістів, які працюють над інфраструктурними проєктами, завдяки новим модернізованим навчальним програмам та міжнародним практикам;
- залучати країни, щоб зосередити їх спільну увагу на зусиллях, спрямованих на усунення глобального розриву в інфраструктурі, за допомогою експертів та раціональної оцінки існуючих ресурсів [3].

Отже, вплив технологічних змін може бути найбільш актуальним для розвитку інфраструктури будь-якої країни, адже завдяки технологічним інноваціям інфраструктуру можна проєктувати та оновлювати (модернізувати). Технологія настільки кардинально міняє спосіб передачі та експлуатації інфраструктури, що новітні розробки можуть зробити навіть недавно поставлену інфраструктуру застарілою / неефективною.

Просування в галузі інформаційних та комунікаційних технологій надає величезний потенціал для економічного зростання держави, зменшення бідності та активізації соціально-економічного прогресу в найменш розвинених країнах. Якщо використовувати прогрес ефективно, останні інновації, втілені в цій галузі, сприятимуть вирішенню багатьох проблем розвитку в цих країнах.

Впровадження майбутніх заходів щодо вдосконалення інформаційно-комунікаційних технологій повинне сприяти глобальному проникненню Інтернету до споживачів та бізнесу за доступними цінами, покращити інфраструктуру зв'язку, і посилити економічний розвиток за допомогою електронної торгівлі, електронної комерції, електронного захисту та ініціатив електронної освіти.

Література:

1. Представництво ООН в Україні (офіц. веб-сайт). URL: <http://www.un.org.ua/ua/> (дата звернення: 06.05.2020).
2. Програма розвитку Організації Об'єднаних Націй (офіц. веб-сайт). URL: <https://www.ua.undp.org/content/ukraine/uk/home/sustainable-development-goals.html> (дата звернення: 06.05.2020).
3. Kharlamova G., Melnychuk O., Antonyuk L., Chala N., Humenna O., Radchuk A., Shnyrkov O., Stolyarchuk Y., Taruta S., Zhylynska O., Moscardini A. Ukraine 2030. The Doctrine of Sustainable Development. 2018. URL: https://www.usubc.org/files/Ukraine_Doctrine_2030_E_Book_Eng.pdf (accessed 06 May 2020).

ОБЛІК І АУДИТ ДІЯЛЬНОСТІ КОМЕРЦІЙНИХ БАНКІВ: СУЧАСНІ ПРОБЛЕМНІ ПИТАННЯ

Мостовенко А. П.,

*студентка обліково-статистичного факультету
Національна академія статистики обліку та аудиту
м. Київ, Україна*

Існування значних недоліків у системі бухгалтерського обліку комерційних банків зумовлюють виникнення негативних явищ в їх господарській діяльності, призводять до збиткової діяльності, а в окремих випадках до банкрутства. У цих умовах більшість вчених і практиків переконані, що облік і аудит діяльності комерційних банків в системі їх управління вимагає в деяких напрямках удосконалення, а в інших необхідність впровадження кардинальних змін.

В умовах розвитку євроінтеграційних процесів роль комерційних банків, як активних учасників підприємницької діяльності постійно зростає. Вихід українських банків на міжнародні фінансові ринки вимагає адаптації їх управлінських систем до рівня світових стандартів банківської діяльності. Тому забезпечити високу ефективність управління комерційними банками можна шляхом вирішення наявних актуальних проблемних питань функціонування системи бухгалтерського обліку і аудиту їх діяльності.

В процесі реформування обліку в банківських установах успішно вирішується питання формування оптимальної облікової політики. Це вимагає надійних джерел інформації про фінансовий стан банку. Служба аудиту аналізує фінансову звітність, виявляє відхилення фактичних показників від планових, визначає напрями перспективного розвитку комерційних банків і, таким чином, має серйозний вплив на прийняття управлінських рішень для досягнення конкретних цілей. Сьогодні вимагає проведення ефективного аудиту, який зміг би забезпечити недопущення помилок в майбутньому, виявляв би резерви підвищення ефективності роботи банківської установи.

Досягнення високих результатів та раціональне вирішення нагальних проблемних питань як передумова досягнення успіху діяльності комерційних банків базуються на розробці напрямів удосконалення облікової системи банку, яка є основним інформаційним базисом його управління.

Бухгалтерський (фінансовий) облік у банках – це складова системи обліку, яка включає сукупність правил, методик та процедур обліку для виявлення, реєстрації, зберігання та передавання інформації про операції банку користувачам для прийняття управлінських рішень [1, с. 9].

Важливим кроком в удосконаленні системи обліку у комерційних банках є організація процесів планування аналізу результатів та прогнозування діяльності. Сьогодні не існує єдиної комплексної методики бюджетування в банку. Саме процеси планування та бюджетування є основою ефективної організації обліку. Лише правильно налагоджений облік діяльності комерційного банку здатен задовольнити потреби в оперативній інформації та збільшити можливості керівництва регулювати економічні процеси в комерційному банку.

У діяльності комерційних банків особливу роль відведено і аудиту. Основною метою банківського аудиту є визначення достовірності бухгалтерської звітності, обліку, його повноти і відповідності здійснюваних банками операцій чинному законодавчо-нормативним актам. Відсутність чітко налагодженої системи аудиту є причиною виникнення невиправданих втрат та знижує загальну ефективність роботи комерційних банків. На думку вчених [2, с. 3-10], [3, с. 283] та практиків, на сьогодні найкращим інструментом в комерційних банках, є впровадження системи внутрішнього аудиту.

Система внутрішнього аудиту в банках є важливим елементом управління банком, що дає змогу приймати рішення, спрямовані на: вдосконалення організації й методики обліку банку; оперативне виявлення, запобігання й обмеження операційних, фінансових та інших видів ризиків; забезпечення впевненості у досягненні цілей діяльності банку в стратегічній перспективі [4, с. 48].

Виходячи з вищевикладеного слід зазначити, що успішне впровадження обліку господарської діяльності комерційного банку в системі його управління можливе тільки при системному підході. Перспективами подальшого розвитку внутрішнього аудиту банку можуть бути: розширення сфери роботи та модернізація підходів до внутрішнього аудиту; підвищення кваліфікації співробітників банку, які працюють в

інших підрозділах, проте для успішної роботи потребують базових знань з питань внутрішнього аудиту; усвідомлення ролі та місця внутрішнього аудиту в корпоративному управлінні.

Література:

1. Васюренко О. В. Облік і аудит у банках : навч. посіб. К. : Знання, 2006. 613 с.
2. Грицишен Д. О., Виговська Н. Г. Шахрайство з фінансовими ресурсами: порядок побудови, перевірки та доведення ревізійних версій. Проблеми теорії та методології бухгалтерського обліку, контролю і аналізу : міжнародний збірник наукових праць. 2016. Вип. 1 (4). С. 251–260.
3. Каменська Т. О., Редько О. Ю. Внутрішній контроль і аудит в управлінні: практ. посібник. К. : Інформ.-аналіт. агентство, 2015. 375 с.
4. Куцик П. О., Чік М. Ю. Особливості внутрішнього аудиту банківської діяльності. Вісник Житомирського державного технологічного університету. Серія : Економіка, управління та адміністрування. 2018. № 4. С. 48-52.

НЕОБАНКІНГ: ЄВРОПЕЙСЬКИЙ ДОСВІД І ПЕРСПЕКТИВА ДЛЯ УКРАЇНИ

Татарин Н. Б.,

кандидат економічних наук,

доцент кафедри фінансового менеджменту

Львівський національний університет імені Івана Франка

м. Львів, Україна

Капітанчук М. В.,
студентка факультету управління фінансами та бізнесу
Львівський національний університет імені Івана Франка
м. Львів, Україна

На сучасному етапі поряд з швидким розвитком інформаційних технологій, які значно спрощують життя і економлять час, люди по всьому світу все частіше надають перевагу інтернет-послугам. Для того, щоб залишатися конкурентоспроможною, банківська система повинна підлаштовуватись під сучасні реалії, запроваджуючи інноваційні технології, нові напрями та послуги, що здійснюються online, тобто постійно спрощувати доступ до власних послуг. З кожним днем роль самого банку, як установи, відсувається на задній план: більшість клієнтів майже перестали відвідувати відділення банків. Це зумовило появу інноваційного типу банків – «необанк».

Традиційний банк – це установа, фінансовий інститут чи юридична особа, яка акумулює грошові кошти та заощадження і здійснює кредитно-розрахункові та інші операції – тобто в будь-якому випадку, перш за все, це – матеріально виражений суб'єкт господарювання, який характеризується наявністю споруди, в якій виконуються вказані операції та людського персоналу, який допомагає вирішити певні питання. А суть «необанку» полягає у наданні фінансово-кредитних послуг виключно через мережу Інтернет. Тобто, в даних інститутах немає жодних установ та представництв, лише програма, побудована на основі новітніх технологій. А послуги, які надаються такими інститутами називаються необанкінгом.

Необанки, як правило, пропонують вищі процентні ставки, низький рівень комісій (або взагалі їх відсутність) і вищий клас обслуговування та підтримки на відміну від застарілої інфраструктури традиційних банків. Їх головною перевагою у сучасному швидкому ритмі

життя з постійним дефіцитом часу є прискорення здійснення фінансових операцій, відсутність паперового документообігу, зручність у користуванні та широкий спектр як традиційних так й інноваційних послуг з високим рівнем фінансової безпеки.

Якщо для України поняття необанкінгу є досить новим, то більшість розвинутих країн давно звично користуються даними послугами. Особливо успішно діють необанки на території Європи. На сьогодні, шість з дев'яти онлайн-банків – це вихідці з ЄС. Їх загальна клієнтська база перевищила відмітку в 13 млн осіб, а інвестиції, залучені даними компаніями, становлять більше 2 млрд дол. [1].

З 1989 р у Європі почали з'являтися банки, близькі до сучасного поняття необанк, які намагались працювати цілодобово в телефонному режимі на основі колл-центру, проте з часом ліквідовувались. В 1998 році у Великобританії з'явився перший інтернет-банк Egg, який діє й по сьогодні. Необанкінг почав захоплювати ринок банківських послуг і витісняти класичні банківські установи, що призвело до закриття близько чвертини всіх банківських відділень і скорочення банківських службовців протягом 3-5 років з 500 тис осіб до 350 тис осіб. Це, в свою чергу вплинуло на вид зайнятості працівників, який почав змінюватись від встановленого офісного робочого дня до вільного графіку із неповним робочим днем [2, с. 249].

Сьогодні ключовими банками Європи є: Number26, Atom Bank, Monzo, Revolut, Starling Bank, Tide Bank, Vnext. Варто зазначити, що Великобританія володіє більшою частиною європейського ринку необанків. Більше того, її найбільший необанк Revolut займає майже половину європейського ринку, станом на 2019 рік це 42,82 %. У даного необанку найвищий рейтинг довіри у Європі – 4.7 з 5 балів, та найвищий приріст клієнтів за 2018-2019 рр, що становить 166.67 %, незважаючи на те, що функціонує він лише 4 роки [3].

Перспективи функціонування необанків значною мірою залежать від розвитку глобальних інвестицій у фінансові технології. Щорічне дослідження венчурного ринку України DealBook 2020 повідомило, що 2019 рік для українського ІТ ринку став визначним, адже було залучено рекордну кількість інвестицій, а саме понад \$544 млн. від різних світових компаній. Це на \$199 млн більше ніж у 2018 р. Крім того, в 2020 році на український ринок запланований захід британського необанку Revolut, який має багато шансів здійснити переворот у банківській системі нашої країни [4].

Незважаючи на те, що в Україні вже існує досить багато фінтех-стартапів, серед яких зустрічаються і необанки, повноцінно реалізованим стартапом у сфері необанкінгу став проєкт Monobank. Проте, варто зазначити, що даний необанк розроблявся як самостійний приватний продукт, але зміг запуститись лише на базі традиційного банку UniversalBank, який здійснює управління коштами його клієнтів. Monobank не став самостійним небанком, адже в Україні відкриття, ведення поточних рахунків та випуск платіжних карток на сьогоднішній день є виключно банківською діяльністю. Це передбачено статтями 47 Закону України «Про банки і банківську діяльність» і 14 «Про платіжні системи та переказ грошей» [5], на відміну від законодавства Великобританії, яке включає в себе можливість видачі певних «обмежених» ліцензій, що і є результатом такої великої кількості британських необанків на ринку. Отже, сьогодні реалізація проєкту в сфері необанкінгу в Україні повинна передбачати співпрацю з будь-яким з діючих комерційних банків.

Необанкінг це інновація, яка вирішує багато проблем традиційного банкінгу.

Таким чином, Україну неминуче чекає революція в сфері фінансів через нову хвилю високотехнологічних стартапів, які будуть працювати

швидше, якісніше й дешевше в кредитуванні, платежах і управлінні капіталом у порівнянні з традиційними великими банками, які обтяжені застарілими системами, серйозними витратами на оренду, обслуговування офісів та зарплату численним працівникам.

Література:

1. Мациборська Т. Вони покорили світ: 10 найуспішніших необанків Європи. *Pay Space*. URL: <https://psm7.com/mobilnye-banki/oni-pokorili-mir-top-10-samyx-uspeshnyx-neobankov-evropy.html>
2. Романчук М. Необанки: закордонний досвід та перспективи розвитку в Україні. Монетарні і фінансові аспекти стабільності економічного розвитку: збірник тез пов. Всеукр. Наук. Інтернет-конфер. Тернопіль: ТНЕУ, 2018. С. 248-251.
3. The Rise of Neobanks: Meet The New Digital Challenger Banks. *SmallBusinessPrices*. URL: <https://smallbusinessprices.co.uk/rise-of-neobanks/>
4. Кредит за 60 секунд. Історії успіху необанків. *Фінансовий портал МінФін*. URL: <https://minfin.com.ua/ua/credits/articles/pravila-igry-nebankov-kak-poluchit-kredit-za-1-minutu/>
5. Про Банки і банківську діяльність. *Законодавство України*. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2121-14>

ОСОБЛИВОСТІ ОПОДАТКУВАННЯ ФІНАНСОВИХ ІНВЕСТИЦІЙ

Федорченко О. Є.,

кандидат економічних наук,

доцент кафедри обліку і оподаткування

Державний вищий навчальний заклад

«Київський національний економічний університет

імені Вадима Гетьмана»

м. Київ, Україна

Козинець А. О.,

студентка факультету обліку

та податкового менеджменту

Державний вищий навчальний заклад

«Київський національний економічний університет

імені Вадима Гетьмана»

м. Київ, Україна

На сьогоднішній час поняття «фінансові інвестиції» є відносно новим для вітчизняної практики, але це не заважає йому відігравати надзвичайно важливу роль в економічній системі розвинених країн світу. Забезпечення розвитку національного бізнесу потребує пошуку додаткових джерел фінансування, що може бути вирішено шляхом здійснення інвестиційної діяльності.

Основою ефективного інвестиційного управління на рівні підприємства є своєчасна та достовірна інформація щодо операцій із фінансовими інвестиціями, яка формується в системі бухгалтерського обліку. Тому важливим етапом є дослідження особливостей обліку та оподаткування фінансових інвестицій відповідно до чинного законодавства.

У П(С)БО 13 «Фінансові інструменти» під фінансовими інвестиціями розуміються активи, які утримуються підприємством з метою збільшення прибутку, зростання вартості капіталу або інших вигід для інвестора [2]. У свою чергу, згідно Податкового кодексу України фінансовими інвестиціями є господарські операції, що передбачають

придбання корпоративних прав, цінних паперів, деривативів та/або інших фінансових інструментів [1].

Враховуючи те, що відсотки, дивіденди інвестору сплачують з прибутку, одержаного суб'єктами, у які здійснено вкладення, можна вважати, що фінансові інвестиції це розміщення вільних коштів у цінні папери інших суб'єктів господарювання з метою отримання певного економічного ефекту. Дивідендами визначено частину чистого прибутку, що розподілена між учасниками відповідно до частки їх участі у власному капіталі підприємства.

Порядок оподаткування операцій з цінними паперами регламентований ст. 153.8 ПКУ, якою передбачено, що платники ведуть відокремлений облік фінансових результатів операцій з цінними паперами, деривативами та іншими, ніж цінні папери, корпоративними правами, в розрізі їх окремих видів.

Окремий облік ведеться за наступними видами цінних паперів:

- акції і інші корпоративні права;
- облігації (облігації державних і місцевих позик, облігації підприємств)
- векселя;
- деривативи;
- інші цінні папери (ощадні сертифікати, інвестиційні сертифікати, казначейські зобов'язання; приватизаційні папери тощо)

Фінансові інвестиції у різних формах є об'єктом оподаткування податком на прибуток та іншими податками. Податок на додану вартість за операціями з фінансовими інвестиціями не справляється, оскільки такі інвестиції не передбачають здійснення товарних операцій, постачання послуг.

Податок на прибуток від операцій із фінансового інвестування визначається за результатами роботи підприємства загалом за допомогою даних обліку та фінансової звітності. Об'єктом оподаткування податком

на прибуток є дохід із джерелом походження з України та за її межами, який визначається шляхом коригування (збільшення або зменшення) фінансового результату до оподаткування, визначеного у фінансовій звітності підприємства на різниці, які виникають за ПКУ [1].

Базова величина фінансового результату, що підлягає коригуванню, визначається за даними звітної форми № 2 «Звіт про фінансові результати (Звіт про сукупний дохід)». Механізм застосування різниць, які виникають згідно з ПКУ, передбачає коригування фінансового результату до оподаткування, зокрема щодо окремих доходів, врахованих в бухгалтерському обліку при його формуванні. Такі коригування необхідні з метою усунення подвійного оподаткування, запобігання уникненню від оподаткування отриманих доходів.

Таким чином, до складу фінансових доходів інвестора доцільно відносити дивіденди, які підлягають отриманню за фінансовими інвестиціями, крім випадків, коли такі надходження не відповідають критеріям визнання доходу, встановленим П(С)БО 15 «Дохід». До таких випадків віднесено доходи у вигляді дивідендів, які нараховуються за фінансовими інвестиціями, що обліковуються за методом участі в капіталі. Таким чином авансовий внесок з податку на прибуток не сплачують у разі виплати дивідендів на користь власників корпоративних прав материнської компанії.

Зазначені особливості полягають в тому, що дохід від участі в капіталі враховується в бухгалтерському обліку інвестора через збільшення балансової вартості фінансових інвестицій та включається до складу доходу. Нарахування ж дивідендів за фінансовими інвестиціями, що обліковуються за методом участі в капіталі, в бухгалтерському обліку не включаються до складу доходу, а отже, не враховуються у фінансовому результаті до оподаткування платника податку – інвестора.

Порядок оподаткування дивідендів передбачає оподаткування нерозподіленого прибутку на рівні підприємства – емітента корпоративних прав та розподіленого прибутку на рівні одержувачів дивідендів з відповідними нарахуваннями податкового зобов'язання з податку на прибуток підприємств на суму дивідендів за п. 57.11 ПКУ [1]. При цьому інститути спільного інвестування також звільнені від обов'язку сплати авансових внесків з податку на прибуток підприємств у разі виплати дивідендів.

Будь-яке підприємство незалежно від системи оподаткування, що нараховує дивіденди, є податковим агентом під час нарахування дивідендів. Для юридичних осіб – резидентів скоригований прибуток за фінансовими інвестиціями оподатковується за ставкою 18 % і відображається в Декларації з податку на прибуток. Сума дивідендного авансового внеску вноситься до бюджету одночасно з виплатою дивідендів і не впливає на прибуток інвестора.

Варто зазначити, що дохід у вигляді дивідендів нарахований фізичній особі суб'єктом господарювання – платником єдиного податку включається до загального місячного (річного) оподаткованого доходу платника податку та оподатковується податком на доходи фізичних осіб за ставкою 9 % і військовим збором 1,5 %. При виплаті дивідендів юридичною особою – платником податку на прибуток ставка становить 5 % до суми нарахованих дивідендів.

Аналіз останніх джерел показав, що при організації обліку фінансових інвестицій можуть виникати помилки відносно несвоєчасного відображення доходів за операціями з цінними паперами та відповідного неправильного обчислення податку на прибуток і невчасної сплати. Отже, бухгалтерські служби підприємств, які займаються фінансовим інвестуванням, повинні ретельно дотримуватися вимог чинного законодавства, вести повний і своєчасний облік цінних паперів та

правильно відображати операції з фінансовими інвестиціями у податковій і фінансовій звітності. Питання, пов'язані з організацією оптимального обліку інвестиційної діяльності, залишаються актуальними та мають теоретично-практичну значущість.

Література:

1. Податковий кодекс України: Кодекс України від 02.12.2010 р. № 2755-VI. Дата оновлення: 25.12.2016. URL: <http://zakon0.rada.gov.ua/laws/show/2755-176> (дата звернення 25.04.2020).
2. Положення (стандарт) бухгалтерського обліку 13 «Фінансові інструменти»: наказ Міністерства фінансів України № 559 від 30.11.2001. URL: <http://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z1050-01> (дата звернення 25.04.2020).

БЛИСКУЧА РОЗКІШ: СВІТОВІ БІРЖІ ДІАМАНТІВ

Химич І. Г.,

кандидат економічних наук,

доцент кафедри економіки та фінансів

Тернопільський національний технічний університет ім. І. Пулюя

м. Тернопіль, Україна

Діаманти вічні – ця думка не тільки сформувалася та вкоренилася у свідомості людей протягом століть, але й в повній мірі відображає справжню комерційно-історичну суть цих вишуканих ювелірних коштовностей.

На даний час в світі діє п'ять найбільших бірж діамантів, що зуміли не тільки стати мегапрофесіоналами в цій сфері діяльності, але й

з змогли втримати свої незмінні лідерські позиції до сьогодні, поєднуючи вікові традиції та найсучасніші технології з обробки та виготовлення діамантів.

Однією з найвідоміших та найуспішніших діамантових бірж світу являється Антверпенська діамантова біржа (жовтень, 1973 р.), що знаходиться в Бельгії. Згідно даних [1], її діяльність охоплює близько 80 відсотків всього світового виробництва діамантів, тому дана біржа вважається найбільшою в світі. Взагалі, історія розвитку алмазної промисловості в Антверпені розпочалася ще з 15 століття. І на сьогоднішній час Антверпенську діамантову біржу (Antwerp World Diamond Centre, AWDC) [1], по праву називають не інакше як – діамантова столиця світу.

Учасниками цієї біржі є тільки юридичні особи. Фізичним особам, для того, щоб потрапити на біржу необхідно мати або певні рекомендації, або ж запрошення. Продажі діамантів проводяться на основі здійснення оптових поставок великих партій діамантів підприємствам та ювелірним будинкам на основі клірингового експортно-імпортного замовлення.

Крім цього, варто зауважити, що дані коштовні камені, в більшості, виконують функцію інвестування, аніж вишуканої естетичної прикраси, тобто переважно забезпечують високо-якісне збереження капіталу їхніх власників.

Динаміку грошових надходжень, отриманих AWDC від проведених операцій з експорту-імпорту полірованих діамантів з 2010 р. по березень 2020 р. [1] відображено на рис. 1.

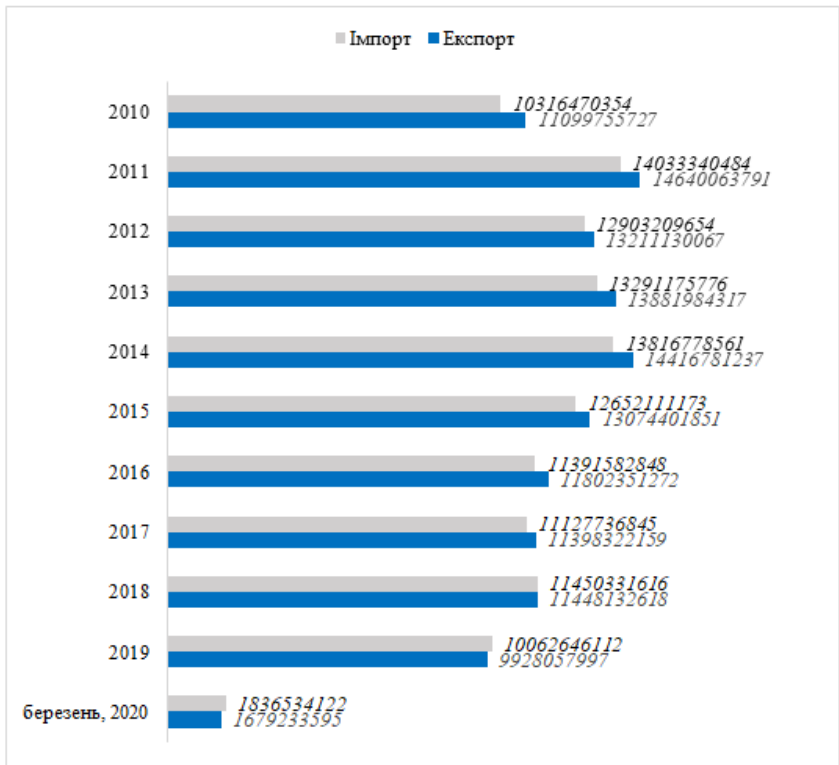

Рис. 1. Динаміка грошових надходжень AWDC від експорту-імпорту полірованих діамантів з 2010 р. по березень 2020 р., USD

Примітка: сформовано автором самостійно на основі даних джерела [1]

З представлених даних видно, що найкращим періодом для AWDC був 2011 р., спадна ж тенденція показників розпочалася з 2015 р. Цьому процесу посприяли ряд певних факторів, зокрема: перенасиченість даного ринку коштовними виробами; наявність синтетичних замінників, що по якості та вигляду нічим не поступаються оригіналу; гнучка цінова політика синтетичних замінників; фінансово-економічні умови

кредитування підприємств-виробників; уповільнення попиту через фінансово-економічні та фінансово-політичні проблеми на міжнародному рівні тощо. Варто зазначити, що за 2019 р. перші дві позиції в ТОП-10 країн-експортерів та країн-імпортерів для AWDC незмінно належать США та Гонконгу [1].

Визначною на світовому рівні в сфері виготовлення діамантів є Ізраїльська діамантова біржа (8 грудня, 1937 р.), що знаходиться у м. Рамат-Ган. Взагалі, Ізраїль займає лідерську позицію щодо найбільшого світового центру з оптових продажів алмазів та діамантів.

Ізраїльська діамантова біржа (Israel Diamond Exchange) [2] – це так звана візитівка країни, що забезпечує величезні потоки туристів для відвідування цього комерційно-історичного комплексу, та, заодно, дає можливість відкрито поспостерігати за мистецтвом перетворення алмазів у прекрасні діаманти. Також, варто згадати і те, що серед об'єктів цієї біржі розташований музей алмазів Гаррі Оппенгеймера, в якому представлено копії найвідоміших алмазів та діамантів світу разом із зазначенням історичних фактів про них.

Основна концепція біржі гласить – «everything under one roof», тобто «все під одним дахом». Іншими словами, в стінах біржі включено увесь комплекс необхідних послуг від професійно-ділових і до соціально-технічних потреб: транспортні компанії, страхові компанії, банки, поштові відділення, митний офіс, синагога, ресторани, магазини, спортзал, лікарня тощо [2].

Унікальна діяльність діамантової біржі сприяє значному зростанню національної економіки Ізраїлю. Так, згідно міжнародних даних [3], протягом 2018 р. грошові надходження країни від імпорту алмазів склали 6,6 млрд. дол., від експорту – 14,4 млрд. дол. В 2019 р. ситуація в країні щодо експорту алмазів мала дещо негативний характер (скорочення до 23 відсотків відносно результатів 2018 р.), що пов'язано з

певними труднощами, які виникли в міжнародній торгівлі на фоні уповільнення світових економічних процесів.

До числа найбільших світових бірж діамантів входить також і Лондонська діамантова біржа (1940 р.) [4], проте, вона є дещо своєрідною в порівнянні із Антверпенською та Ізраїльською діамантовими біржами.

Діяльність Лондонської діамантової біржі (London Diamond Bourse, LDB) до 2015 р. була закритою для широкого загалу, і кількість її працівників становить близько 700 чол., які є професіоналами своєї справи.

Все змінилося в 2015 р.: керівництво LDB вперше за всю історію її діяльності провело захід «День відкритих дверей» [4], на якому було представлено сучасні технології виготовлення коштовних каменів, асортимент кольорових діамантів, а також унікальні прикраси преміум-класу. Другий такий захід LDB провела в січні 2017 р. [4], основна мета якого полягала в пошуку нових постачальників, нових компаній та фірм для співробітництва, а також представлення виставки щодо діамантових новинок біржі.

Почесне місце серед цих найуспішніших світових діамантових бірж належить і відносно молодій – Діамантовій біржі Канади (Diamond Bourse of Canada, DBC) [5], яка розпочала свою діяльність 27 січня 2010 р. у м. Торонто.

Основною причиною створення DBC виступило те, що Канада займає високі рейтинги щодо операцій імпорту-експорту коштовного каміння на міжнародному рівні. Динаміку грошових надходжень в країну від операцій імпорту-експорту діамантів [6] відображено на рис. 2.

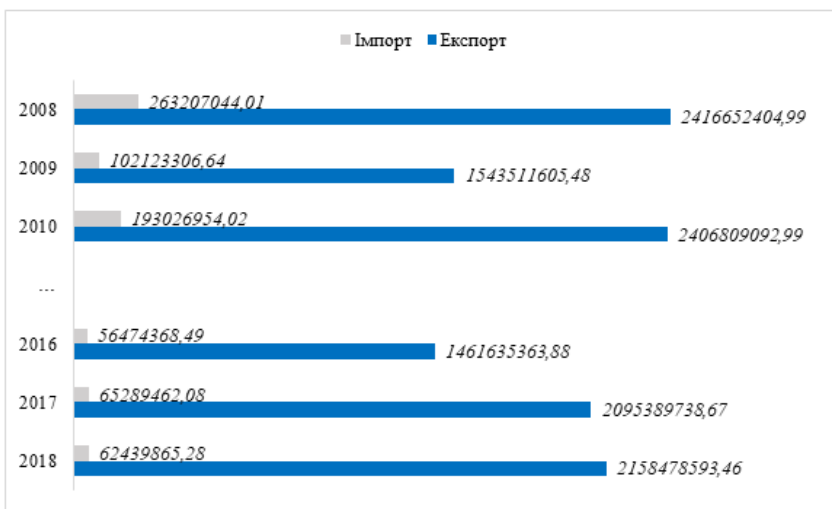

Рис. 2. Динаміка грошових надходжень Канади від експорту-імпорту діамантів з 2008-2010 та з 2016-2018 роки, USD

Примітка: сформовано автором самостійно на основі даних джерела [6]

Взагалі, DBC було створено для забезпечення платформи щодо здійснення торгівлі алмазами та діамантами лише для місцевих торговців коштовностями. Всі торги на біржі здійснюються на основі або тендерного методу, або прямих продажів коштовного каміння покупцям.

Основною місією DBC [5] є те, що дана біржа сприяє створенню, активізації та подальшому вдосконаленні всіх видів торгівлі, пов'язаних з алмазами в країні, пропонуючи сучасні ефективні послуги та інноваційно-необхідні торгові рішення для всіх зацікавлених сторін цієї галузі.

Список найбільших діамантових бірж світу поповнила й Індійська діамантова біржа. Діяльність Bharat Diamond Bourse (BDB) на міжнародному ринку діамантів розпочалася в жовтні 2010 р. [7]. Створення BDB було очевидним, адже, Індія займає високі позиції по

операціях з діамантами. Зокрема, протягом 2018 р. [6] експорт діамантів становив 1,8 млрд. дол., а імпорт – 17 млрд. дол. Варто зауважити, що власні грошові надходження BDB [7] від операцій з імпорту діамантів становили: січень 2020 р. – 724,91 млн. дол.; 2019 р. – 1198,00 млн. дол.; 2018 р. – 1712,93 млн. дол.. Об'єм грошових надходжень біржі від операцій з експорту діамантів склав: січень 2020 р. – 1828,70 млн. дол.; 2019 р. – 1391,87 млн. дол.; 2018 р. – 1458,20 млн. дол.

Література:

1. AWDC: Antwerp World Diamond Centre: веб-сайт. URL: <https://www.awdc.be/>.
2. Israel Diamond Exchange: веб-сайт. URL: <https://www.en.isde.co.il/>.
3. International Trade Centre: веб-сайт. URL: <http://www.intracen.org/>.
4. London Diamond Bourse: веб-сайт. URL: <https://www.londondiamondbourse.com/about/>.
5. Diamond Bourse of Canada: веб-сайт. URL: <https://diamondbourse.ca/>.
6. PUBLIC STATISTICS AREA: веб-сайт. URL: https://kimberleyprocessstatistics.org/public_statistics.
7. Bharat Diamond Bourse: веб-сайт. URL: <https://bdbindia.org/>.

ПСИХОЛОГІЧНІ НАУКИ

“WHEEL OF LIFE BALANCE” MANAGEMENT APPROACH

Cherkov P. Y.,

Student of the Faculty of Heat and Power Engineering

National Technical University of Ukraine

“Igor Sikorsky Kyiv Polytechnic Institute”

Kiev, Ukraine

In the 21st century, time passes by incredibly fast. Everyone is always in a hurry in order to get somewhere. Many people are either absorbed in work, or busy with personal things. Anyway, humans tend to forget that every person has develop in all directions. After all, there are other things besides career or sport achievements, which are necessary to feel life to the fullest and make it complete.

We are constantly running in circles. It is very difficult for us to see what is happening in our lives and how we can influence the development. In the times full of daily hustle, while running errands and checking endless to-do lists we have to stop and look around in order to analyze the whole meaning of being. However, it's quite a difficult task. Well, it's worth mentioning that postponing your progress for the future days is rather careless. It's time to see your life from a different perspective, so-called bird's eye view.

That's why they came up with a very effective approach called "Wheel of Life Balance" or "Wheel of Life", which allows you to understand:

- what your life consists of;
- what is really important for you;
- changes in which area will lead to great improvements;

— what steps you can take to take your life to the next level just in 72 hours [1].

This technique was invented by a doctor of psychological sciences, and the author of 24 psychology books, Paul Meyer. To date, this method is used, in many trainings in various interpretations. The best description of its usage is presented in the book "Extreme Time Management" [2].

Everyone dreams of being able to express themselves, to earn a lot of money, or buy a house, start a family, take the right place in this life. But dreams remain dreams until they are documented somewhere.

Only then do dreams become goals. And usage of web technologies for structuring cases or goals is a very popular decision nowadays.

References:

1. Finding Balance in Your Life [Web Resource]. – Web address <https://www.mindtools.com/pages/article/newHTE_93.htm>.
2. Mrochkovskiy N. O., Tolkachev O. I. Extremal time-management. – Alpine Publisher, 2015. – 214 p.

ВЗАЄМОЗВ'ЯЗОК МОТИВАЦІЇ ЛЮДИНИ ТА ЇЇ ПРОДУКТИВНОСТІ В НАВЧАЛЬНІЙ ТА ПРОФЕСІЙНІЙ ДІЯЛЬНОСТІ

*Щербак А. О.,
магістрант кафедри інфокомунікаційної інженерії ім. В.В. Поповського
Харківський національний університет радіоелектроніки
м. Харків, Україна*

*Митцева О. С.,
старший викладач кафедри філософії
Харківський національний університет радіоелектроніки
м. Харків, Україна*

Зв'язок між мотивацією та продуктивністю привертає увагу вже багато десятиліть. Люди інтуїтивно припускають, що чим більше людина мотивована зробити щось, тим більш наполегливо й неухильно вона буде йти до досягнення поставленої перед нею мети.

Для того щоб стимулювати співробітників компанії на високоякісну роботу, їм виплачують бонуси у великих розмірах. В основному це стосується робітників, які займають важливі позиції в компанії, від яких залежить її успішність та прибуток, таких як банкіри, торговці акціями та облігаціями, фондові брокери й головні виконавчі директори тощо. Але багато емпіричних досліджень доказують те, що такі дії не є завжди правильними.

Перші експерименти спочатку проводились, як зазвичай, на тваринах. Так два американські психологи Роберт Йеркс і Джон Додсон провели серію експериментів над щурами [1] одна з цілей яких – дізнатись який рівень сили електричного струму найбільш сприятливий для прискорення процесу навчання. Можна припустити, що в разі збільшення електричного стимулу, буде збільшуватися мотивація щурів до навчання. Для проведення експерименту вченими було побудовано лабіринт, що мав два проходи, один білий, проходячи по ньому зі щуром нічого не відбувалось, другий чорний, спроба пройти по якому призводила до отримання неприємного ураження електричним струмом. У такий спосіб, вчені намагалися сформувати звичку уникання чорного проходу. У результаті даного експерименту психологи прийшли до висновку, що в разі невеликої сили ураження струмом, мотивація щурів

була малою та формування нової звички відбувалося дуже повільно, у разі середньої – їхня мотивація дозволила швидко вивчити нову звичку. Найбільш цікавий результат вони отримали, коли дослідили вплив ураження струмом значної сили, тобто максимально мотивували щурів, у результаті чого, швидкість вивчення нової звички впала, а не збільшилась. Вважається, що дана реакція виникає через те, що щури переживають значний стрес. Через заціпеніння, в очікуванні чергового ураження струмом, вони не могли запам'ятати, який напрямок лабіринту є безпечним, а який ні. Даний ефект назвали законом Йеркса-Додсона, він затверджує що є оптимальний рівень мотивації і відхилення від цього рівня призведе до зниження продуктивності.

Вище описаний експеримент було проведено над тваринами, що не дає повного розуміння наскільки даний закон буде правдивим для людей, тому група професорів [2] провела також низку експериментів щодо питання: чи обов'язково збільшення мотивації призводить до підвищення результативності, використовуючи як стимул реальні гроші.

В одному з експериментів, що проводився в Індії, кожного учасника випадковим чином призначали до однієї з трьох категорій. До першої належали ті, до кого застосовувалася низька стимуляція, до другої – середня стимуляція й до третьої категорії – висока стимуляція. У кожній із категорій учасники грали в шість різних ігор і за успішне виконання кожної гри їм виплачували фінансову винагороду, розмір винагороди залежав від категорії до якої належить учасник експерименту та від того наскільки успішно він виконував завдання (добре або дуже добре). Учасники що належали до першої категорії максимально мали можливість отримати винагороду в розмірі приблизно їхнього заробітку за один день, учасники що належать до другої категорії – приблизно двотижневої оплати їхньої праці, учасники що належать до третьої категорії – близько п'яти місячних окладів. Результати експерименту прийшли до таких

висновків, що в разі низької та середньої винагороди суттєвої різниці в продуктивності немає, що не можна сказати про найвищу винагороду. Продуктивність учасників у разі високої винагороди, завжди була меншою порівнюючи з умовами низької та середньої винагороди разом.

Інший експеримент який вони провели, було проведено для того, щоб дослідити зміни продуктивності залежно від типу виконуваного завдання. Учасникам було запропоновано виконати два завдання, що потребували різних навичок. Перше завдання полягало в рішенні простого математичного завдання, що вимагало когнітивних навичок, друге завдання полягало в натисканні двох клавіш комп'ютерної клавіатури, що потребувало фізичних зусиль. Кожне з цих завдань учасники виконували за низьку та високу винагороду. Провівши даний експеримент, вчені дізнались, що в разі виконання завдання, що вимагало когнітивних навичок, результат був таким же, як і в попередніх експериментах, тобто майже 71 % учасників гірше справилися з завданням із високою винагородою, ніж із низькою винагородою. Результати виконання звичайного механічного завдання з високою винагородою призвели до покращення результатів (86,2 % учасників покращили свій результат), у порівнянні з результатами виконання завдання за низьку винагороду. Дані результати показують, що висока мотивація призводить до покращення продуктивності в завданнях, що потребують він нас фізичних навичок, а в разі виконання завдань, що потребують когнітивних навичок, висока мотивація лише знижує продуктивність.

Є й інші експерименти, що призводять до таких самих висновків [1, 3], як описані вище.

Усі ці експерименти дають підстави припускати, що стрес пов'язаний із виконанням когнітивних завдань у разі великої мотивації, може призвести до зниження продуктивності. Цей стрес впливає на змогу

людини впоратися зі своєю напругою майже так само, як стрес впливав на щурів в експериментах Йеркса й Додсона.

Результати даних досліджень у реальному житті стосуються не лише премій, а й оцінок у школі, університеті тощо. Стрес який переживають учні під час написання контрольних робіт, екзаменів і т. ін., може погано позначитися на оцінці, якщо вони мають високу мотивацію пов'язану з тим, щоб отримати високу оцінку, стипендію, сертифікат тощо. Або коли відмінник починає переживати через оцінку, щодо майбутнього тесту або іншої важливої роботи за яку його будуть оцінювати й через те, що він хоче отримати максимальну оцінку й у жодному разі не оцінку менше, ніж він звик отримувати, у нього виникає так звана гіпермотивація. До певного моменту рівень мотивації допомагає досягати високих результатів. Однак, переходячи якийсь оптимальний рівень, мотивація починає заважати концентруватися на завданні, виникає тривога, що призводить до стресу та погіршення продуктивності. Для того щоб тримати оптимальний рівень мотивації необхідно знизити значущість результату роботи.

У житті не так легко знайти оптимальний рівень мотивації і важливо розуміти, що вище описані результати стосуються в основному завдань, що потребують використання когнітивних навичок. Крім того, необхідно звернути увагу на те, що люди мають різну стійкість до стресів, різний ступінь їхньої здатності до навчання, а також складність того чи іншого завдання. Є й інші додаткові чинники здатні вплинути на продуктивність. До них належать характеристики завдання, особистості, а також характеристики, що пов'язані з досвідом людини щодо завдання.

Підводячи підсумок, можна сказати, що використання грошей та інших засобів винагороди може впливати на результат, як позитивно, так і негативно. Занадто високий рівень мотивації в завданнях, що потребують когнітивних навичок, може відвертати увагу від завдання і змусити

людину більше думати про винагороду, тому оптимальним рівнем є середній рівень мотивації.

Література:

1. Ариели Д. Позитивная иррациональность. Как извлекать выгоду из своих нелогичных поступков. Москва: Манн, Иванов и Фербер, 2010. 304 с.
2. Ariely D., Gneezy U., Loewenstein G. et al. Large Stakes and Big Mistakes. *The Review of Economic Studies*. 2009. Vol 76, №2. P. 451-469.
3. Mobbs D., Hassabis D., Seymour B. et al. Choking on the Money: Reward-Based Performance Decrements Are Associated With Midbrain Activity. *Psychological Science*. 2009. Vol. 20, № 8. P. 955-962.